

בעזרת ה', ערב שבת פרשת בהר

חסידות לפרשה – הרב יצחק שפירא

מה אתה לחוץ? שחרר...

ארץ ישראל נקראת 'ארץ חפץ', ארץ שרוצים בה, ארץ שה' רוצה בה. שנת השמיטה מלמדת אותנו לרצות את הארץ.

שלום לידידינו היקרים!

גם בשבת וגם בשמיטה האדם מצווה לא לעבוד, אבל הלשון שבה התורה מצווה זאת, 'שונה בין שבת לשמיטה. בשבת עזיבת המלאכות נקראת 'שביתה' 'וביום השביעי תשבות', ועל שם השביתה נקרא היום 'שבת'. לעומת זאת בשנת השמיטה השבת היא של הארץ, ועזיבת האדם את המלאכות נקראת 'שמיטה', 'והשביעית תשמטנה ונטשתה', ועל שם השמיטה נקראת כל המצווה וכל השנה הזאת. למה עזיבת המלאכות בשנה השביעית נקראת 'שמיטה'?

הגיע הזמן להרפות

בשבת האדם מצווה להרגיש ש"כאילו כל מלאכתו עשויה". כלומר העיקר זה לא עזיבת המלאכות, אלא התחושה שכלל לא צריך לעבוד. ה' רוצה שהקשר שלנו איתו יסב לנו תענוג, וכאשר האדם מתענג הוא חש שהוא לא זקוק לכלום. לכן ה' מצווה אותנו בשבת לא לעשות כלום, ולחוש כאילו כל מלאכתנו עשויה. לעומת זאת בשנת השמיטה עיקר המצווה על האדם היא לעזוב את המלאכות. המילה שמיטה היא מלשון נטישה ועזיבה, כמו בפסוק "והשביעית תשמטנה ונטשתה".

כאשר האדם עובד באדמה ומקבל ממנה אוכל ודברים אחרים, הוא חש שהקיום שלו הוא מהאדמה, מהמציאות, ושוכח קצת שכל הקיום שלו הוא מה' שמחיה ומהווה אותו בכל רגע ורגע. לכן שנה אחת האדם מצווה לעזוב, להרפות, לא לחשוב שהחיות שלו תלויה במציאות ובמה שהוא יוציא ממנה, אלא ברצון ה'.

מדאוריתא מותר לאכול את מה שצומח מאליו בשנת השמיטה. המצווה היא שהאדם יעזוב את המלאכות, ולא יהיה לחוץ לעבוד ולהוציא את מזונותיו מן האדמה. אבל מה שעולה מאליו וממילא, ללא המאמץ של האדם - מותר באכילה.

אמנם מדרבנן אסור לאכול גם את מה שצומח מאליו, כי האנשים 'חשודים על השביעית'. בנפש הכוונה היא שאם האדם יכול לאכול רק מה שצומח מאליו, הוא אמנם עוזב בחיצוניות את הלחץ לעבוד, אבל בפנימיות הוא מאוד לחוץ שמהו יקרה, שהתוצאה תעלה מאלוהים. הוא כאילו מרפה לגמרי אבל באמת הוא לא מרפה לגמרי, וזה נקרא שאנחנו 'חשודים על השביעית'. אנחנו חשודים על כך שגם כאשר אנחנו עוזבים את המלאכות, אנחנו לא מצליחים להרפות מהלחץ שכבר תגיע התוצאה מאלוהים... לכן חכמים גזרו על הספיחים, על מנת שהאדם ירפה לחלוטין לא רק מהעבודה, אלא גם מהתוצאה שלה.

האדמה היא דוגמה לכל דבר שאנחנו נאחזים בו, וחשים שהקיום והאושר שלנו תלוי בו. מצוות השמיטה מלמדת אותנו שעלינו להרפות מן המציאות, על מנת לחוש שאת האושר האמיתי אנחנו מקבלים מה'.

לרצות את הארץ

כאשר האדם מרפה ועוזב את מלאכת האדמה, אזי יש שבת לארץ. הארץ משוחררת. כאשר האדם חש שהקיום שלו תלוי במה שהוא מקבל מן האדמה, הוא תופס באדמה מתוך הכרח. הוא חייב להשתמש באדמה על מנת לחיות. כאשר זוהי התפיסה של האדם, הוא משתמש באדמה בשביל עצמו. הוא לא רוצה את האדמה, אלא מוכרח אותה ומשתמש בה, והאדמה 'מרגישה' מנוצלת.

אבל כאשר האדם מרפה, ומודע לכך שהחיות והקיום שלו הם מה', הוא לא תופס באדמה מתוך הכרח, שהרי כאשר ה' לא רוצה, הוא לא עובד בה. ממילא כאשר האדם עובד באדמה לאחר השמיטה, הוא לא עובד באדמה כי הוא מוכרח, אלא כי הוא רוצה, כי ה' רוצה. כך מצוות שמיטה גורמת לאדמה לחוש רצויה.

לכן ארץ ישראל, שבה שומרים שמיטה, נקראת 'ארץ חפץ' (וכאשר לא שומרים בה שמיטה, אי אפשר לגור בה, ועם ישראל יוצא לגלות, ואז "תירץ הארץ את שבתותיה". אז הארץ תוכל להרגיש שהיא רצויה). גם כאשר הנביאים מתנבאים על החזרה מהגלות, הם ממשילים את הקשר בין עם ישראל לארץ ישראל לקשר בין איש ואשה "כי יבעל בחור בתולה יבעלך בניך ומשוש חתן על כלה ישיש עליך אלוקיך". ה' רוצה את ארץ ישראל, ועם ישראל רוצה בה. כי בארץ ישראל, ובמיוחד בגאולה הבאה לקראתינו, הארץ היא לא מציאות שהאדם מנצל אותה לצרכיו, אלא היא רצויה.

סוף להישרדות

כאשר האדם לחוץ לעבוד ולהרוויח, מרוב שהוא עסוק בהישרדות אין לנפש שלו פתיחות ופניות לקבל ברכה ושפע. אבל כאשר האדם מרפה, הוא מתרחב ונעשה כלי לקבל ברכה. לכן שנת שמיטה קשורה לברכה, כמו שכתוב "וציוויתי את ברכתי לכם בשנה השביעית".

לעומת שמיטה שבה מודגשת הברכה, ביובל מודגשת הקדושה "כי יובל היא, קודש תהיה לכם". ביובל העיקר הוא לא עזיבת המלאכות, אלא הדרור, החירות, שחרור העבדים. האדם לא צריך עבדים, והעבדים לא צריכים לעבוד. בכך שנת היובל דומה לשבת, שבה האדם מרגיש כאילו כל מלאכתו עשויה.

על שבת כתוב שה' גם בירך אותה וגם קידש אותה "על כן בירך ה' את יום השבת ויקדשהו". הברכה קשורה לעזיבת המלאכות, והקדושה קשורה לכך שה' נוכח פה, וחוף מזה אני לא צריך כלום. הברכה של השבת מתגלה בשמיטה, והקדושה ביובל.

שבת שלום!

בית 'עוד יוסף חי'